

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163) nałożyła na ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego obowiązek wydania rozporządzenia określającego obowiązki powiatowego centrum pomocy rodzinie, związane z przygotowaniem indywidualnego programu integracji, wysokość świadczeń pieniężnych dla cudzoziemców w celu wsparcia procesu ich integracji i termin ich wypłaty, rodzaje dokumentów i oświadczeń potwierdzających konieczność zmiany przez cudzoziemców miejsca zamieszkania w okresie trwania programu oraz metody i sposoby monitorowania postępów cudzoziemców w ich integracji, odpowiednie do osiągnięcia celów integracji – art. 95 ust. 5.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej pomoc uchodźcom realizowana jest przez powiaty – jako zadanie z zakresu administracji rządowej finansowane jest ze środków budżetu państwa.

Na mocy art. 91 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej członkowie rodzin cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, którzy przebywają na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną zostali zrównani w uprawnieniach do korzystania ze wsparcia wynikającego z indywidualnego programu integracji realizowanego na podstawie przepisów ustawy. Przedłożony w projekcie rozporządzenia system pomocy wspierający proces integracji uchodźcy zakłada pomoc pieniężną oraz działania pozafinansowe, które zwłaszcza w pierwszym etapie procesu indywidualnej integracji cudzoziemców będą odgrywały duże znaczenie (praca socjalna, pomoc w załatwianiu spraw w różnych instytucjach, doradztwo prawne, psychologiczne etc.).

Adresatem proponowanych przepisów są bowiem cudzoziemcy objęci w Polsce ochroną międzynarodową i ich rodziny, którzy z różnych powodów musieli opuścić swój kraj, najczęściej nie władają językiem polskim, nie znają realiów życia i stanu prawnego w Polsce, często pochodzą z kraju odmiennego kulturowo.

Na poziomie powiatu pomoc udzielana uchodźcy odbywać się będzie w ramach wspierania indywidualnego programu integracji, tworzonego w oparciu o zasady określone w ustawie o pomocy społecznej, uzupełnianego o elementy wynikające

z indywidualnej sytuacji życiowej potwierdzonej rodzinnym wywiadem środowiskowym (część VI kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego).

Założeniem przyjętym przy określaniu sposobu wspierania cudzoziemców i ich rodzin, w tym wspierania finansowego, jest jego integracja oraz racjonalne wydatkowanie środków przy jednoczesnym monitoringu prowadzonych działań. Na przebieg prowadzonych działań znaczny wpływ ma aktywność własna cudzoziemców i ich rodzin, która prowadzi do ewentualnych modyfikacji planu integracji, uwzględniając uwarunkowania indywidualne.

Zaproponowana w projekcie rozporządzenia gradacja świadczeń adresowanych do cudzoziemców oparta została o skalę ekwiwalentności, tj. 1,0 dla osoby samotnej, 0,7 dla rodziny dwuosobowej, 0,6 dla trzyosobowej, 0,5 dla czteroosobowej i więcej. Zakłada się, że przyznawane świadczenia powinny ulegać zmniejszaniu w okresie kolejnych 6 miesięcy realizacji planu integracji. Pomoc udzielana w okresie nieprzekraczającym 12 miesięcy (w sposób nieprzerwany) podzielona została na zasilek pieniężny (pokrycie kosztów utrzymania, w tym wydatków mieszkaniowych) oraz pomoc obejmującą opłaty za kursy nauki języka polskiego.

Określona w projekcie wysokość świadczenia – do kwoty 1260 zł jest wysokością określoną ustawą o pomocy społecznej i podlega waloryzacji na zasadach i terminach określonych tą ustawą. Wysokość świadczeń dla poszczególnych członków rodzin jest uzależniona od struktury rodziny i została określona procentowym udziałem w odniesieniu do kwoty maksymalnej. W § 3 ust. 2 określony został termin wypłaty świadczeń, tj. 15 dzień miesiąca.

W § 4 projektu rozporządzenia określone zostały dokumenty, które pozwalają cudzoziemcom potwierdzić okoliczności umożliwiające zmianę miejsca zamieszkania w trakcie trwania indywidualnego programu integracji. Określony w projekcie rozporządzenia tryb postępowania w tych sprawach umożliwi sprawne przekazanie informacji pomiędzy powiatami lub województwami, co zapewni przekazanie środków przewidzianych na realizację pomocy udzielanej cudzoziemcowi i jego rodzinie.

W § 5 projektu rozporządzenia określone zostały:

- 1) terminy monitoringu postępów procesu integracji;

- 2) obszary, w których w szczególności monitorowany jest stopień oraz efektywność procesu integracji;
- 3) metody, którymi posługuje się pracownik socjalny dokonując monitoringu procesu integracji;
- 4) sposoby dokumentowania postępu procesu integracji.

Powyższe działania umożliwiają z jednej strony pracownikowi socjalnemu, a z drugiej strony cudzoziemcowi dokonywanie oceny postępów w procesie realizacji indywidualnego programu integracji oraz wskazywanie mocnych i słabych stron tego procesu.

Regulacja zawarta w § 5 ust. 6 projektu umożliwia stronom indywidualnego procesu integracji wprowadzenie zmian w celu zwiększania efektywności indywidualnego programu integracji.

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Termin ten wynika z konieczności pilnego uregulowania procedury realizacji procesu wspierania indywidualnego programu integracji cudzoziemców i ich rodzin.

Z danych sprawozdania „MPiPS – 03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach” wynika, że pomocą dla osób, które uzyskały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą objęto:

- w roku 2011 – 452 rodziny o łącznej liczbie osób 602,
- w roku 2012 – 410 rodzin o łącznej liczbie osób 525,
- w roku 2013 – 284 rodzin o łącznej liczbie osób 361.

Pomoc adresowana do cudzoziemców posiadających w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą oraz ich rodzin wynikająca z projektu rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych. Ze względu na fakt, iż świadczenie to jest realizowane w systemie pomocy społecznej już od roku 2000, w budżetach wojewodów są rokrocznie planowane środki finansowe na realizację tego zadania.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r.

o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979).

Projekt rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.